

Ἐπαλαί σχεδὸν παρετηρήθη, ὅτι οἱ ἔξοχοι νόες διαρκοῦσιν ὀλίγον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, καὶ ὡς ἄν ἦσαν προωρισμένοι νὰ ἐκταλέωσι σπουδαίαν τιὰ ἐν-τολήν, μόλις ἠκούσθησαν καὶ ἐκλείπουν, ὥστε οὔτε ὡς μικρὸν κὰν ἔπαθον λαμβάνουσι τὸ σέβας καὶ τὴν τιμὴν τῶν συγχρόνων, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς εὐεργετουμένης κοινωνίας.

Διατί σπανιώτατα οἱ υἱοὶ τῶν μεγάλων βασιλείων, τῶν γενναίων πολεμιστῶν, τῶν μεγαλεπιβόλων φιλοσόφων ἀνεδείχθησαν ἄξιοι τῆς κληρονομίας;

Διατί ἡ ἐξάκρως εὐφυῖα ἐξαντλεῖται εἰς τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον καὶ ἐντὸς ὀλίγου μάλιστα χρόνου; Τόσον ἄρα γὰρ καταπονεῖται, τόσον δυσκολεύεται ἡ φύσις, ὅταν παράγῃ εἰς τὸ φῶς ἔξοχόν τινα ἄνδρα, ὥστε χρειάζεται πολὺς χρόνος ἕως οὗ ἀναλαβοῦσα τὰς δυνάμεις τῆς εὐεργετήσεως ἐκ νέου τὴν ἀνθρωπότητα;

Τοῦτο ἀπέδειξε τουλάχιστον μέχρι τοῦδε ἡ ἱστορία. Εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν ὑπῆρχεν ὁ ἀνώτατος τῆς Ἀγγλίας φιλόσοφος Νεύτων, ὅστις πρῶτος ἐξήγησε τὰ θαυμάσια φαινόμενα τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ τῆς ιδιότητος τοῦ φωτός.

Καθὼς ὁ Ναιπολέων, ἐφαίνεται καὶ ὁ Νεύτων ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἠλιθίως σχεδὸν καὶ μικρὸν ἄνθρωπος· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐφθασεν εἰς τὸ εἰκοστὸν, ἡ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος, ἐξέπληξαν διὰ μιᾶς οἱ ἀνακαλύψεις του· περὶ τὸ τεσσαρακοστὸν δὲ πέμπτον, ἔπαυσε πλέον καὶ καθάπαξ νὰ ἐπινοῇ καὶ νὰ εὑρεύσῃ. Τὴ συνέβη ἐντὸς τῆς μικρᾶς ταύτης περιόδου; Ἐβθέθη τὸ πῦρ, ἀφ' οὗ ἐξέδωκε πανταχοῦ τοσοῦτον λαμπρὰς φωτός, φλόγας· ἔπαυσε τῆς φαντασίας ὁ πυρετός, ἐξέλιπεν ἡ ἀκμὴ τοῦ ὄρασμου καὶ ἡ ὀξύτης τοῦ διανοητικοῦ πάθους, ἔθεν ὁ ἐγκέφαλος ἔμεινεν ἠλλοιωμένος εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ παραφροσὴν διεδέχθη τὴν ὑπερφυῆ ἐκείνην βαθύνοιαν.

Οἱ βιογράφοι, καὶ πρῶτος αὐτῶν ὁ ἀστρονόμος Βιστ, τοῦ μεγάλου ἀνδρός ἔμενον ἐκστατικοὶ πῶς διεκόπησαν τὰ φιλοσοφικὰ αὐτοῦ ἔργα τοσοῦτον αἰφνιδίως, πῶς ἔπεσε διημιᾶς ἀπὸ τὰς χεῖρας του ὁ μίτος τῆς Ἀγιάδνης, ὅστις τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν ἀδιέξοδον καὶ πόλυ-στροφον τῆς ἐπιστήμης λαβύρινθον· ἀλλ' ἐσχάτως μόνον εὐρήθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Λουγδούνου χειρόγραφον τοῦ δικασμοῦ Huyghens, τὸ ὁποῖον ἔδωκε τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου ἀνίγματος.

Ἄ Τῇ 20 Μαΐου 1694 ὁ Κ. Collin Σκῶτος μοὶ διηγήθη ὅτι ὁ ἔνδοξος Κ. Νεύτων περιέπεσε πρὸ δεκαοκτώ μηνῶν εἰς φρενοβλάβειαν, εἴτε διὰ τοὺς ὑπερβάλλοντας κόπους, εἴτε διότι ἐκάθη τὸ χημαῖόν του καὶ ἀληθὸς ἐνταυτῷ ἀξιολόγων συγγραμμάτων, Ἀμέως (φαίνεται) μετὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἔμφανισθεὶς εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κανταβριγίας ἄρχισε νὰ παραληρῇ· ὅθεν οἱ φίλοι παραλαβόντες αὐτὸν ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ τὸν περιορίσωσι, καὶ διὰ τῆς θεραπείας ἐπεὶ ἀνέλαβε τὴν υγείαν του, ὥστε ἤδη ἔφθασε νὰ ἐνοῇ τὸ περὶ ἀρχῶν σύγγραμμά του!

Τοῦτου γνωσθέντος ὁ περίφημος τῆς Ἀγγλίας σήμερον ἀστρονόμος καὶ φυσικὸς Brewster ἐφιλονεύθη νὰ ἐξαιρέθῃσι πάσας τὰς περιστάσεις καὶ τὸν καιρὸν τῆς δυστυχοῦς νόσου τοῦ μεγάλου ἀνδρός· ἔθεν ἀνα-

ζητῶν νέας καὶ λεπτομερεστεράς ἀποδείξεις εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Κανταβριγίας ὑπόμνημα ἡμερολογικὸν μαθητοῦ τινος Ἀβραάμ de la Pryme μένου, ὅπου ἀναγινώσκονται μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς:

Ὁρεῖλω νὰ διηγηθῶ ὅτι ἤκουσα σήμερον Ἰανουαρίου ἐνταῦθα κύριος τις λεγόμενος Νεύτων Pellw τοῦ σχολείου τῆς Τριάδος, τὸν ὁποῖον εἶδον πολλὰ καὶ γνωρίζω θαυμαζόμενον διὰ τὴν περὶ τὰ μαθηματικά, τὰ φυσικὰ καὶ τὴν θεολογίαν δεινότητά του. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνηγορεύθη εἰσαίρος τῆς βασιλικῆς ἐπιτελείας. Μεταξὺ δὲ τῶν τορῶν ἄλλων ὑπομνημάτων καὶ βιβλίων του ἐξέδωκε καὶ τὸ περὶ μαθηματικῶν ἀρχῶν τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας, τὸ ὁποῖον ὑπερέψατο τὸ ὄνομά του, καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰ ἐγκωμιαστικάς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς. Ἄλλ' ἐκ πάντων τῶν συγγραμμάτων του ἐξεῖχε μάλιστα τὸ περὶ φωτός καὶ χρωμάτων, τὸ ὁποῖον συνέταξεν εἰς 20 ἐτη μετὰ πολλὰ πειράματα καὶ μετὰ πολλῶν χιλιάδων στερεῶν ὠν δαπάνης. Τὸ σύγγραμμα ὅμως τοῦτο, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἐτίμα, ἀπώλεσεν ἀπροσδοκῆτος ὅτε μάλιστα ἠτομαζέτο νὰ τὸ ἐπιθεωρήσῃ. Ἴδου δὲ πῶς συνέβη τὸ αὐτόχρημα.

Τὸ πρῶτον χειμερινῆς τινος ἡμέρας (Δεκεμβρ. 1692) ὁ Κ. Νεύτων ἀφῆκε τὸ βιβλίον τοῦτο, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τῆς τραπέζης μετὰ καὶ ἄλλων ἐγγράφων, καὶ ὑπέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ λαμπὰς ἐτυχὴ νὰ παραλειφθῆ ἀναμμένη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου, καὶ ἐξ αὐτῆς μεταδθέντος τοῦ πυρός εἰς τὰ χαρτῖα, ἐκάθη ὑπερῶν καὶ τὸ εἰρημένον σύγγραμμα. Παράδοξον δὲ ἐστὶν οὐδέμεις ἄλλη βλάβη ἐπεγένετο· ὅτε δὲ ἔλθων ὁ Νεύτων εἶδε τὸ συμβῆν, ἐκινδύνευσεν νὰ παραφροσῆται· τοσοῦτον ἔπαθε, ὥστε διέμενεν ὀλόκληρον μῆνα ἐν τῇ τοιαύτῃ κατάστασιν.

Ἄλλ' ἡ πυρκαϊὰ αὕτη ἦτο πιθανότατα τυχαία μόνον ἀφορμὴ τῆς παραχῆς τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τοῦ Νεύτωνος· ἐπειδὴ τοσαῦτα περιεγίγαν διατριβαὶ περὶ ἀκρίβειας, ὀπτικῆς καὶ ἀστρονομίας ἐξῆλθον ἐκ τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ὥστε ὁ πυρὸς τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ ἔπρεπε νὰ καύσῃ νὰ φέγγῃ ἕως οὗ καὶ σβεσθῇ παντελῶς.

Οἱ πόροι τῆς διανοίας τῶ ὄντι δὲν διαφέρουσι τοῦ σώματος καὶ τῶν τῆς τύχης· μόνον οἱ οἰκονομοὶ καὶ φειδωλοὶ τοῦ ἀπολαύουσιν εἰς πολὺν χρόνον, εἰ δὲ ἀσωτεύουσιν αὐτοὺς πρῶτως περθεύουσιν.

Ὁ Νεύτων ἐπέζησε πολλὰ ἔτη μετὰ ταῦτα ἐκτετατὸς ζόμενος παρὰ τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἔμενεν ὡς ἀπὸ κεκοιτημένος, ἐφαίνεται ὁ ἐξωτερικὸς μόνον αὐτοῦ ἄνθρωπος, αἱ δὲ θεαί αὐτοῦ ἐπίπνοιαι ἐξέλιπον καὶ τὸ θέσφατα αὐτοῦ ῥήματα δὲν ἤκούοντο πλέον.

Ὁ Νεύτων ἔμενε ἐκτοτε μισάνθρωπος· ἡ φίλιότης τὸν ὠφέλει, ἀλλ' ἐζητεῖ καὶ τὰ ἄλλα νὰ τὰ μεταβάλῃ εἰς αἰτίαν θλίψεως καὶ πικρίας. Ἡ φαντασία του παρεστάνε τὰ πάντα παρηλλαγμένα καὶ ζοφερά, εὐφροσύνη δὲ αἰτίαν μεμψιμοιριῶν καὶ ονειδισμοῦ καὶ κατ' αὐτὸν τοῦ διαδοχικοῦ Λώκ, ὡς φαίνεται ἐκ τινῶν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῶν.

Ἴδου τί ἔγραψε πρὸς τὸν Λώκ. Ἄνομίζων ὅτι ἐστὶν χεῖρες νὰ με περιπέλῃς πρὸς γυναῖκα, καὶ κατὰ τῶν ἑσπερῶν ἑλποῦμαι νὰ με περιπέλῃς πρὸς ἄνδρα, ὡςτε ὅτε ἐμῶν